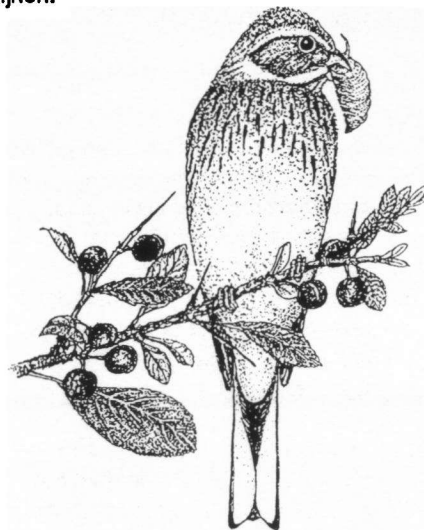

RUPSEVANGST

In de snavel van een Geelgors vrouw-tje zagen wij een merkwaardige rups, die in het felle zonlicht citroengeel scheen en twee dunne 'staartjes' had, alsof verdroogd, met bruine uiteindjes. Later herkenden wij hem als de onmiskenbare rups van de Grote weerschijnvlinder (*Apatura iris*)! De Geelgors nestelde kennelijk in de houtwal naast de holle weg en bleef een tijdje alarmerend bovenin een Sleedoorn zitten, waardoor wij de prooi goed konden bekijken.

Geelgors met rups van de Grote weerschijnvlinder. Tekening: Gerrit Richter

In de directe omgeving kwamen we de voedselplanten van de rups - wilgen, met name Boswilg - niet tegen. Een halve kilometer verderop zijn deze echter volop te vinden in het waterwingebied Roodborn (gemeente Eys). Hier voeden bronnen de langsstromende Eyserbeek en wisselen open, beekbegeleidend bos en ruigten elkaar af.

Gerrit Richter

'VLINDERS' GEVRAAGD

Helaas zijn verschillende nummers van het tijdschrift 'Vlinders' niet meer bij De Vlinderstichting verkrijgbaar. Wie heeft er nog oude nummers over? Het gaat om de volgende nummers: jrg 2 (nrs 2, 3 en 4), jrg 3 (nrs 1, 2, 3 en 4) en jrg 6 nr2.

Mevr. de Kuyper, Eisenhouwerlaan 7, 3844 AR Harderwijk

In 't kort

POST

ALBINO VLINDER

Op 25 juni van dit jaar heb ik - met toestemming van Staatsbosbeheer - een bezoek gebracht aan het leefgebied van de Veenbesparelmoervlinder (*Boloria aquilonaris*) bij Dwingeloo. Daarbij heb ik een albino vorm van deze parelmoervlinder gevonden en gefotografeerd. Ook bij andere soorten parelmoervlinders is dit verschijnsel bekend. Het boek 'Tagfalter und ihre Lebensräume' geeft op bladzijde 194 een vermelding van een albino-vorm van de Adippevlinder (*Fabriciana adippe*) en in 'Die Schmetterlinge Baden-Württembergs' staat op bladzijde 423 van deel 1 een foto van een albino Grote parelmoervlinder (*Meso-*

dalia aglaja). Een witte vorm van de Veenbesparelmoervlinder ben ik echter niet in de literatuur tegengekomen en leek me dus het vermelden waard.

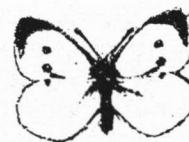
A.H. Baas

VREEMDE WITJES

Graag wil ik even reageren op het onderwerp over 'vreemde witjes' in de rubriek 'In 't Kort' van augustus j.l. Het door Wim Klein Schiphorst gefotografeerde Klein geaderd witje vertoont een vergroting van de vleugeltekenings-elementen en wel zodanig dat deze enigszins met elkaar versmelten. Dit verschijnsel wordt Nigrismus genoemd (Pinkhof, 1984) en gaat gepaard met een diffuse zwarting van de vleugelranden (Weidner, 1935). In extreme gevallen is zelfs bij enige soorten het vrijwel volledig zwarten van de vleugels waargenomen. Een karakteristiek voorbeeld van nigrismus komt voor bij twee ondersoorten van het Groot koolwitje (*Pieris brassicae*). Bij de vorm zoals die op de Canarische eilanden voorkomt, *P. brassicae cheiranthi*, zijn de stippen op de voorvleugels ook enigszins met elkaar versmolten. Bij de vorm die op Madeira vliegt, *P. b. wollastoni*, is het

gehele distale deel van de voorvleugels zwart geworden, terwijl de basis kleur, afgezien van wat extra geel, niet is veranderd.

Als de basiskleur wel sterk is verdonkerd, spreken we van Melanisme. Zo is van de dit jaar veel waargenomen Koninginnepage (*Papilio machaon*) een in de Alpen (Zermatt) voorkomende zwarte vorm, *nigra* Reutti, beschreven.

Nigrismus: Pieris brassicae (boven) en haar nigristische ondersoorten *cheiranthi* (links) en *wollastoni* (rechts).

LITERATUUR:

Reinig, W.F., 1937. Melanismus, Albinismus und Rufinismus. Georg Thieme/Verlag/Leipzig.

Wedner, H., 1935. Ein Beitrag zum Grossstadt melanismus. Internat. Ent. Zeitschrift 29; pag. 366-367.

Pinkhof-Hilfman, 1984. Geneeskundig woordenboek. Bonn, Scheltema & Holkema. Utrecht/Antwerpen.

Inte Onsman

VREEMD WITJE, BEKEND WITJE

Naar aanleiding van het stukje van Wim Klein Schiphorst over een 'vreemd witje' in Vlinders no 3 van 1992 ben ik ook maar eens de pen in geklommen. De foto die bij het stukje was geplaatst, liet een voor hem onbekende vlinder zien die mij bekend voorkwam van een tekening uit een boek. Na even gezocht te hebben vond ik de tekening terug op bladzijde

Albino-vorm van de Veenbesparelmoervlinder. Foto: A.H. Baas

In 't kort

106 van 'De wereld van de vlinders' van Paul Smart (1986), oorspronkelijk uitgegeven: The illustrated encyclopedia of the butterfly world. De vlinder op de foto stemt overeen met de afbeelding 3 die als wetenschappelijke naam heeft: *Pieris napi britannica* Vty.f.flava Kane. Het komt er dus op neer dat de Kane beschreven vorm (f.=vorm) flava is van de door Verity (=Vty.) beschreven subspecies *Pieris napi britannica*. Om het geheel nog wat ingewikkelder te maken vliegen er van deze vorm ook nog aberraties rond zodat u niet moet schrikken als iemand een keer tegen u zegt: 'Kijk, daar vliegt een *Pieris napi britannica* Verity forma flava Kane aberratie fasciata Kautz.....'

Harry Lamers

WOLFSMELKPIJLSTAART

Begin juli van dit jaar deed ik een bijzondere ontdekking in mijn tuin: op de Tuinwolfsmelk vond ik zo'n 30 rupsen

bij deze vondst: mijn tuin ligt vlak langs de Maas in de gemeente Bergen. Een tiental rupsen heb ik binnen opgekweekt. Op 17 juli verpopten de eerste en 9 augustus verscheen de eerste vlinder.

J. Wijma

UILTJE GEVONDEN

Een vriendin, die af en toe helpt in het vogelopvangcentrum in Bergen, vertelde mij het volgende.

Op een dag belden mensen naar het opvangcentrum met de mededeling dat zij een uiltje hadden gevonden en vroegen of zij het dier naar Bergen konden brengen. De medewerkers van Bergen hadden juist daarvoor al een Bosuil in ontvangst mogen nemen en zeiden dus tegen elkaar dat het een echte uilendag zou worden. Zoiets komt tenslotte niet veel voor. Later op de dag arriveerden de bezoekers met een soort schoenendoos van doorzichtig plastic. Bij het over-

len wat voor soort het is geweest. Wel is de vlinder op de juiste manier behandeld, en op een verborgen donker plekje op het terrein neergezet.

Els Swart

MONITORINGROUTES

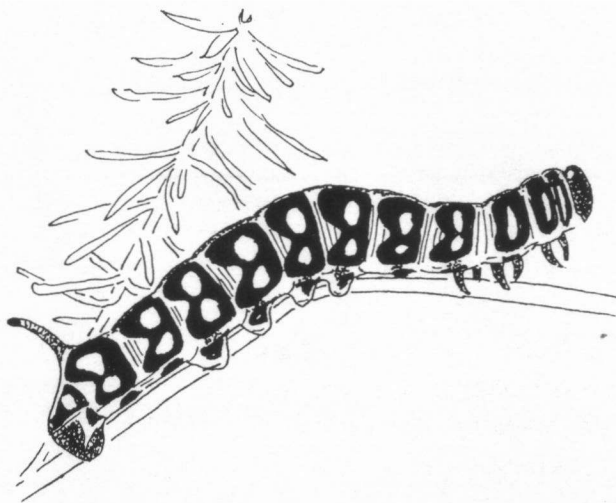
Wie wil een of meer monitoringroutes in de omgeving van Harderwijk overnemen? Graag contact opnemen met Kars Veling, De Vlinderstichting, 08370-24224.

KONINGINNEPAGES MASSAAL IN NEDERLAND!

In juli stond de telefoon bij De Vlinderstichting roodgloeiend. Overal in het land, maar vooral in Limburg, bleken Koninginnepages de Buddleja's te hebben ontdekt. Meer dan 90% van alle waarnemingen kwam dan ook uit tuinen. Naast Buddleja bleek ook de Hanggeranium zeer in trek.

Na een persbericht, dat in veel landelijke en regionale kranten werd geplaatst, stroomden de waarnemingen binnen. Uiteraard moest wel altijd worden nagevraagd hoe die Koninginnepages eruit zagen. Vooral als men het had over "tientallen Koninginnepages die al weken in de tuin zaten" bleek verder informeren zinvol. "Nee, deze Koninginnepages zijn niet geel maar oranje, maar ze zijn wel zo groot". Opvallend was dat de waarnemingen uit juni en begin juli niet alleen uit het zuiden kwamen. Al vroeg kwamen er meldingen uit Drenthe, Friesland en Groningen en het lijkt er op dat de Koninginnepage ook vanuit het noorden en oosten ons land is binnengekomen. Nu de meeste waarnemingen binnen zijn kan al een globaal overzicht worden gegeven. In een volgend nummer zal nog uitgebreid op deze soort worden ingegaan, maar hier alvast een voorlopig kaartje.

Op het kaartje staan nog lang niet alle waarnemingen, want de VNL-formulieren zijn hierbij nog niet allemaal gebruikt. Zo weten we al telefonisch dat alleen in Zeeuws Vlaanderen door de

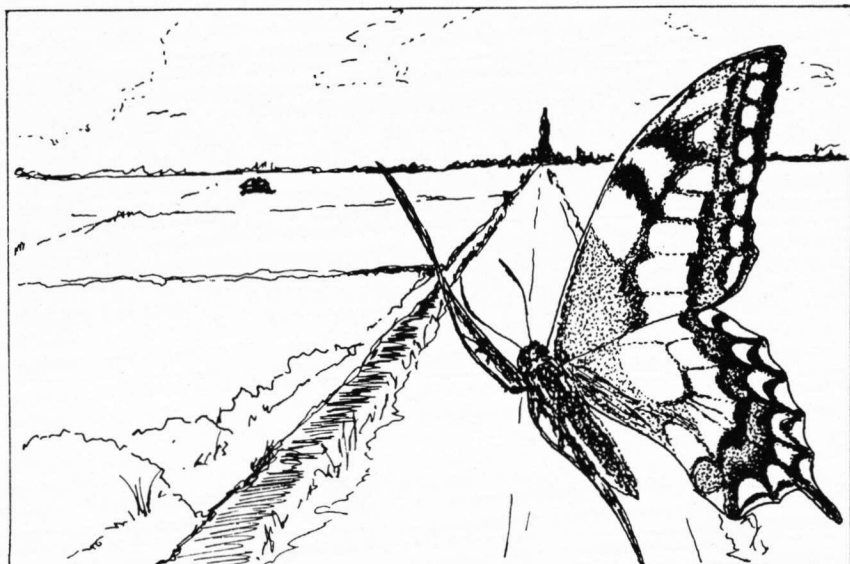

Rups van de Wolfsmelkpijlstaart. Tekening: Monte Gardenier.

van de Wolfsmelkpijlstaart! Het zijn prachtige zwart-rood-geel getekende rupsen. De Wolfsmelkpijlstaart is een zeldzame vlinder en wordt soms jarenlang niet waargenomen. Het meest wordt de soort nog langs de grote rivieren waargenomen en dat klopt ook

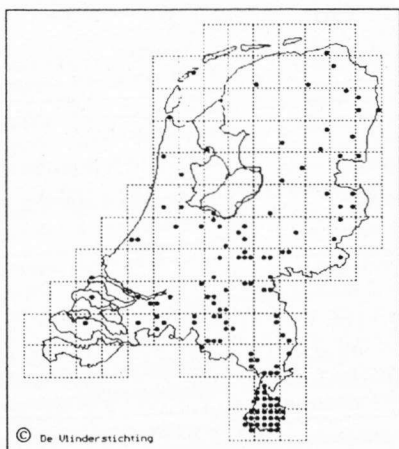
handigen van de doos zagen de mensen van Bergen echter zo gauw geen uil zitten en vreesden al dat het dier ontsnapt was. Toch zat het dier wel degelijk in de doos: een nachtuiltje! Een middelgrote bruine nachtvlinder. Men heeft helaas niet kunnen vaststel-

In 't kort

De Koninginnepage is in 1992 opvallend veel waargenomen. Tekening: Alex Nennie.

insektenwerkgroep van 'De Steltkluit' al meer dan honderd waarnemingen zijn verzameld. Ook de waarnemingen van de zeer zeldzame derde generatie staan nog niet op het kaartje. In-

Waarnemingen van de Koninginnepage in 1992.

middels (het is begin oktober) zijn er in ieder geval waarnemingen uit Zeeuws Vlaanderen en Limburg. Mocht u zelf ook de Koninginnepage hebben gezien, maar deze waarneming nog niet hebben doorgegeven, dan verzoek ik u deze toch aan De Vlinderstichting op te sturen, zodat ze kunnen worden gebruikt voor het artikel in het volgende nummer van 'Vlinders'.

Kars Veling, De Vlinderstichting

VEEL WAARNEMINGEN GELE LUZERNEVLINDER

Het was een zeer goed jaar voor veel vlinders. Een van de opvallende aanwezigen was de Gele luzernevlinder. Deze trekvlinder wordt ieder jaar wel eens waargenomen, maar altijd in zeer kleine aantallen. Dit jaar is de soort in het hele land waargenomen en soms zelfs met 15 exemplaren bij elkaar. De meeste waarnemingen zijn gedaan tussen half juli en half augustus, maar in september zijn ook vlinders van de derde generatie waargenomen. We hebben nog geen goed overzicht over het voorkomen van de soort. Heeft u dus nog waarnemingen? Stuur ze op!

Kars Veling, De Vlinderstichting

Landelijke Vlinderdag 1993 - 10 jaar De Vlinderstichting

Ook komend jaar is er weer een Landelijke Vlinderdag en wel op 6 maart. Het wordt dit keer een zeer bijzondere dag omdat De Vlinderstichting volgend jaar 10 jaar bestaat!

Bij deze feestelijke jubileumdag hoort natuurlijk een terugblik op het verleden van De Vlinderstichting, maar nog meer een blik vooruit. Andere onderwerpen die tijdens de verschillende dialezingen aan bod komen zijn:

- Resultaten van het project Vlinders in het Nederlandse Landschap
- Monitoring van vlinders
- Vlinderplanten in de tuin
- Openbaar Groen voor vlinders en andere dieren
- Gebruik van vlindergegevens bij het beheer van natuurgebieden
- Vlinders in de Pyreneeën
- Vlinderonderzoek in België

Verder willen we op deze dag allerlei creatieve uitingen met vlinders als onderwerp tentoonstellen. Mocht u een tekening, schilderij, collage, borduurwerk, plastiek of iets anders origineels met vlinders hebben gemaakt en dat willen tentoonstellen, dan kunt u contact opnemen met De Vlinderstichting (08370-24224).

Omdat we vanwege de te verwachten belangstelling een andere zaal hebben moeten huren zijn de kosten van deze dag iets hoger dan vorig jaar. Voor donateurs van De Vlinderstichting bedragen de deelnamekosten (inclusief koffie en lunch) f 20,-, voor niet-donateurs f 30,-.

U kunt zich opgeven door het verschuldigde bedrag over te maken op giro 5134425 t.n.v. De Vlinderstichting, Wageningen o.v.v. Vlinderdag 1993. Na aanmelding ontvangt u eind februari een programma en routebeschrijving.

LANDELIJKE VLINDERDAG 1993

Datum: 6 maart 1993
Plaats: Reehorst in Ede
Tijd: 10.00 - 16.30 uur

